

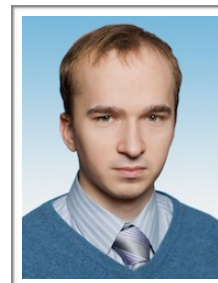
ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ МАКСИМАЛЬНОЇ МЕЖІ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ШТРАФУ У ВИПАДКУ ЗАСУДЖЕННЯ ОСОБИ ЗА ОДИНИЧНИЙ ЗЛОЧИН

Задоя Костянтин Петрович

кандидат юридичних наук

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Реформування кримінальної відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності, що втілилось в положеннях Закону України від 15.11.2011 № 4025-VI, зумовило чимало викликів для кримінально-правової системи України. Левова частка з них пов'язана із призначенням покарання у виді штрафу. Зокрема, одна із проблем може бути представлена у формі такого запитання — чи обмежує суд перше речення ч. 2 ст. 53 КК (яке встановлює мінімальну та максимальну межі штрафу) при призначенні покарання за злочин, за який в кримінальному законі передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян¹?

В окремих наукових джерелах стверджується, що суд, призначаючи покарання у виді штрафу, за жодних умов не може вийти за межу в 50 тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян (далі — НМДГ), передбачену першим реченням ч. 2 ст. 53 КК. Зокрема, однією із перших зауважила про це В.О. Єгорова, не наводячи при цьому, однак, якоїсь розгорнутої аргументації своєї точки зору [1]. Згодом, інші вчені-криміналісти запропонували обґрунтування такого підходу.

А.М. Яценко вказує, що положення ч. 2 ст. 53 КК можуть тлумачитись двояко, а оскільки суд відповідно до ч. 1 ст. 65 КК має призначати покарання з урахуванням положень Загальної частини КК, розмір покарання у виді штрафу може перевищувати граничний розмір, передбачений санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК, але не може перевищувати показника в 50 тисяч НМДГ як такого, що визначений Загальною частиною Кодексу [2].

¹ Проблемність ситуації обумовлена тим, що відповідно до другого речення ч. 2 ст. 53 КК: “За вчинення злочину, за який передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, розмір штрафу, що призначається судом, не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданої злочинцем, або отриманого внаслідок вчинення злочину доходу, незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу (виділено мною — К.З.)”.

Ще більш предметно обґрунтовує такий висновок Г.З. Яремко. По-перше, вона зазначає: “Якщо висновок про те, що розмір штрафу за злочин (за який передбачено основне покарання у вигляді штрафу понад 3000 н.м.д.г.) не обмежений розміром, встановленим в Особливій частині кримінального закону, прямо впливає із припису, закріпленого у ч. 2 ст. 53 КК України. То висновок про те, що розмір штрафу у такому випадку не обмежений межами, встановленими в Загальній частині (50 000 н.м.д.г., якщо статтями Особливої частини КК України не передбачено вищого розміру), не базується на законі”. По-друге, на її думку, є незрозумілою мета, з якою законодавець вказав у першому реченні ч. 2 ст. 53 КК на межу в 50 тисяч НМДГ. По-третє, вона *de facto* підтримує позицію А.М. Яценка, апелюючи до п. 2) ч. 1 ст. 65 КК, якого суд зобов'язаний додержуватись при призначенні покарання засудженому [3].

На нашу думку, наукова позиція В.О. Єгорової, А.М. Яценка та Г.З. Яремко заслуговує на увагу та на перший погляд є досить переконливою. Тим не менш, видається, що насправді вона ґрунтується на не досить коректному тлумаченні змісту та юридичної природи окремих положень КК (а саме — першого речення ч. 2 ст. 53 та п.п. 1), 2) ч. 1 ст. 65 КК), зумовленому, в свою чергу, неоднозначністю певних законодавчих формулювань.

Перше речення ч. 2 ст. 53 КК. Дана норма кримінального права не закріплює правила поведінки, адресованого учасникам суспільних відносин. Відтак, її, очевидно, слід віднести до числа так званих *спеціалізованих норм* (за класифікацією С.С. Алексєєва¹). Варто відзначити, що в розділі Х Загальної частини КК передбачено ще ряд норм такого типу — див. ч. 1 ст. 55, ч. 2 ст. 56, ч. 1 ст. 57, ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 60, ч. 2 ст. 61, ч. 1 ст. 62, ч. 2 ст. 63 КК. Усі вони визначають максимальну та мінімальну межу розміру (строку) покарання певного виду. На нашу думку, такі спеціалізовані норми виконують декілька функцій:

а) вони є орієнтиром для самого законодавця при конструюванні санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК (схожим орієнтиром, наприклад, є ч. 1 ст. 11 КК, але при конструюванні юридичних складів злочинів);

б) законодавець використовує відсилку до строку (розміру) покарання, встановленого для певного виду покарання в Загальній частині КК, при конструюванні деяких інших норм в межах інститутів призначення покарання

¹ Свого часу С.С. Алексєєв вказував, що спеціалізовані норми “не є самостійною нормативною основою для виникнення правовідносин. При регламентації суспільних відносин вони ніби приєднуються до регулятивних та правоохоронних норм, утворюючи з ними єдиний регулятор” [4, с. 107].

та звільнення від покарання та його відбування (друге речення ч. 1 ст. 69, друге речення ч. 2 ст. 70, перше речення ч. 2 ст. 71, ч. 1 ст. 82 КК)¹;

в) в багатьох випадках вони заповнюють “прогалини” в санкціях статей (частин статей) Особливої частини КК, які полягають у відсутності вказівки в останніх на мінімальну межу покарання певного виду;

г) у виняткових випадках спеціалізовані норми Загальної частини, що визначають максимальний та мінімальний строк (розмір) певного виду покарання, можуть “обмежувати” зміст санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК. Наприклад, у науковій літературі неодноразово висловлювалась точка зору про те, що ряд санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК містять недостатньо обґрунтовані вказівки на конфіскацію майна з огляду на ч. 2 ст. 59 КК, яка передбачає імперативні орієнтири щодо встановлення законодавцем даного виду покарання. Як наслідок, норми Загальної частини КК “нейтралізують” відповідний “фрагмент” санкції статті (частини статті) Особливої частини КК².

Прикметною особливістю норми, передбаченої першим реченням ч. 2 ст. 53 КК, порівняно із іншими спеціалізованими нормами такого ж типу, є умовність визначення максимальної межі виду покарання (штрафу). Застереження “якщо статтями Особливої частини цього Кодексу не передбачено вищого розміру штрафу”, по суті, означає, що максимальна межа покарання у виді штрафу в кожному конкретному випадку встановлюється в Особливій частині.

Однак у той же час законодавець не міг взагалі не зазначити у першому реченні ч. 2 ст. 53 КК про максимальний розмір штрафу (хоча б і в умовній формі), тому що, як вказувалось вище, відсилка до строку (розміру) покарання, встановленого для певного виду покарання в Загальній частині КК, використовується при побудові цілого ряду кримінально-правових норм.

¹ Слід зауважити, що в жодному із перерахованих положень прямо не згадується поняття “розмір покарання (розмір штрафу)”. Тим не менш, з контексту ч. 1 ст. 69 КК випливає, що формулювання “найнижча межа, встановлена для такого виду покарання в Загальній частині цього Кодексу” стосується як строкових видів покарання, так і штрафу, який, у свою чергу, характеризується розміром. Окрім того, щонайменше, на рівні другого речення ч. 2 ст. 70 та першого речення ч. 2 ст. 71 КК поняття “максимальний строк покарання, встановлений для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу” може та має тлумачитись поширювально й стосуватись, у тому числі, розміру штрафу, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині КК. Такий висновок а contrario випливає з ч. 3 ст. 72 КК, яка вказує, що основне покарання у виді штрафу складанню з покараннями інших видів не підлягає. З цього спеціального застереження, зробленого законодавцем, випливає, що покарання у виді штрафу, призначені за окремі епізоди сукупності злочинів чи сукупності вироків, можуть складатись між собою. У такому випадку до них мають у повному обсязі застосовуватись положення ст.ст. 70, 71 КК.

² Див., наприклад, публікації В.О. Навроцького [5, с. 407] та С.Д. Шапченка [6, с. 88], а також — постанову Верховного Суду України (далі — ВСУ) від 5 липня 2013 року № 5-13к12.

Наприклад, якби у першому реченні ч. 2 ст. 53 КК вказувалось, що максимальний розмір штрафу встановлюється в Особливій частині КК, це породило б неузгодженість (суперечність) при визначенні максимальної межі остаточного покарання за сукупністю злочинів, за кожен із яких засудженому було призначено штраф, і при цьому один із злочинів є умисним тяжким чи особливо тяжким. Друге речення ч. 2 ст. 70 КК визначає для таких випадків особливу максимальну межу, що дорівнює максимальному строку покарання, встановленому для певного виду покарання в Загальній частині КК. Таким чином, відсилка до першого реченні ч. 2 ст. 53 КК, в якому не вказувалась б хоча б умовна максимальна межа штрафу, була б відсилкою *ad pusquam*. Орієнтування за таких умов на максимальну межу штрафу, що є найбільш суворою з-поміж передбачених санкціями статей (частин статей) Особливої частини КК за злочини, які утворюють сукупність, у свою чергу, суперечило б функціональному призначенню норми, передбаченої другим реченням ч. 2 ст. 70 КК. Метою останньої є встановлення більш несприятливих кримінально-правових наслідків щодо особи, яка засуджується за сукупністю злочинів, хоча б один із яких є умисним тяжким чи особливо тяжким, порівняно із випадками, коли особа засуджується за сукупністю злочинів, жоден із яких не є умисним тяжким чи особливо тяжким (перше речення ч. 2 ст. 70 КК). Тим не менш, необхідність (обов'язковість) вказівки на максимальну межу для певного виду покарання в Загальній частині КК не спростовує зробленого вище висновку про умовність такої межі у випадку із покаранням у виді штрафу.

Пункт 1) ч. 1 ст. 65 КК. Як впливає з системного тлумачення ч.ч. 1-4 ст. 65 КК, дане положення кримінального закону є своєрідною “відправною точкою” при призначенні судом покарання. Інакше кажучи, на його підставі суд встановлює “діапазон” несприятливих наслідків, що можуть бути застосовані до особи в разі засудження за злочин певного виду (різновиду). При цьому зазначений “діапазон” є відносним, а не абсолютним орієнтиром при призначенні покарання, оскільки законодавець дає право суду вийти за його межі як у сприятливому (наприклад, ст. 69 КК), так і в несприятливому для особи напрямку (наприклад, ч. 2 ст. 55 КК). Переходячи від функціонального призначення положення п. 1) ч. 1 ст. 65 КК до його предметної характеристики, дозволимо собі приєднатись до точки зору С.Д. Шапченка, який вказує, що “суд у межах дотримання першого загального правила призначення покарання повинен вирішити такі питання: а) які види покарання передбачені санкцією відповідної статті (частини статті) Особливої частини КК 1960 р. чи КК 2001 р.; б) яка мінімальна і максимальна межа кожного з цих покарань; в) які з них є

основними, а які — додатковими; г) до яких основних покарань прив'язані додаткові; г) якими є додаткові покарання — обов'язковими чи факультативними” [7, с. 130].

Поділяючи таке розуміння п. 1) ч. 1 ст. 65 КК, зауважимо, що в окремих випадках неможливо визначити мінімальну межу покарання відповідного виду на підставі положення Особливої частини КК, оскільки така може бути в ньому не вказана. Як ми відзначали вище, подібні “прогалини” слід заповнювати зверненням до спеціалізованих норм Загальної частини. Окрім того, нагадаємо, що останні можуть справляти ще й “нейтралізуючий” вплив на відповідну санкцію статті (частини статті) Особливої частини КК (див. вище). *У контексті двох останніх застережень постає закономірне запитання про те, що у таких випадках є нормативною підставою для врахування судом спеціалізованих норм Загальної частини КК?*

Начебто найбільш очевидним видається посилання на п. 2) ч. 1 ст. 65 КК, в якому закріплюється обов'язок суду призначати покарання відповідно до положень Загальної частини Кодексу. Однак така відповідь на сформульоване вище запитання “підриває” описане нами вище функціональне призначення положення п. 1) ч. 1 ст. 65 КК, адже виявляється, що в окремих випадках воно не є “самодостатнім”.

На наш погляд, *врахування спеціалізованих норм Загальної частини КК щодо меж покарання певного виду de lege lata має обґрунтовуватись поширювальним тлумаченням п. 1) ч. 1 ст. 65 КК. Тобто, слова “у межах установлених у санкції статті (частини статті) Особливої частини цього кодексу” мають розумітись як такі, що в окремих випадках передбачають й врахування судом певного кола положень Загальної частини КК. Така умовність змісту п. 1) ч. 1 ст. 65 КК (як і деяких інших положень Кодексу) викликана тим, що, як ми зазначали у своїх попередніх публікаціях [8, с. 261; 9, с. 27-28], законодавець реально має в них на увазі не санкцію статті (частини статті) Особливої частини КК, а караність діяння, яка далеко не завжди “фіксується” за допомогою лише санкції статті (частини статті) Особливої частини КК. Відповідно, de lege ferenda зміст п. 1) ч. 1 ст. 65 КК потребує уточнення, а саме — заміни слів “у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідальність за вчинений злочин” словами “у межах караності діяння”.*

Пункт 2) ч. 1 ст. 65 КК. Нагадаємо, що прихильники точки зору, відповідно до якої суд при призначенні покарання у виді штрафу не може вийти за межу в 50 тисяч НМДГ, традиційно посилаються на дане положення

кримінального закону, яке зобов'язує призначати покарання відповідно до положень Загальної частини КК.

По-перше, видається досить очевидним, що *це положення кримінального закону не може тлумачитись буквально*. Тобто формулюванням “положення Загальної частини КК” не можна охоплювати всі без винятку положення Загальної частини Кодексу, оскільки в іншому випадку це призведе до доволі абсурдних висновків — необхідності враховувати при призначенні покарання положень про примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, звільнення від покарання за хворобою тощо. Відтак, п. 2) ч. 1 ст. 65 КК за будь-яких умов має тлумачитись обмежувально, що традиційно і робиться в теорії вітчизняного кримінального права. Однак при цьому важко говорити про єдиний доктринальний підхід відносно тих норм КК, які мають охоплюватись обмежувальною інтерпретацією вищезазначеного положення.

Наприклад, В.І. Тютюгін наводить розлогий, але невичерпний перелік положень Загальної частини КК, яких має додержуватись суд при призначенні покарання. При цьому з-поміж них він виділяє “норми Загальної частини КК, які регламентують питання застосування покарання” (зокрема, положення розділів X та XI Загальної частини КК, а також положення ст.ст. 98-103 КК) і “положення тих норм Загальної частини КК, які хоча безпосередньо і не пов'язані з призначенням покарання, але мають певне значення для вирішення цього питання” (ст.ст. 1, 3-10, ч. 2 ст. 20, ч. 3 ст. 43, ч. 4 ст. 49, ст. 77 КК) [10, с. 252]. Зауважимо, що в цьому перелікові В.І. Тютюгін прямо виокремлює положення Загальної частини КК щодо меж окремих видів покарання.

Так само широкий, проте вичерпний перелік положень Загальної частини КК, які повинен враховувати суд при призначенні покарання, наводить й С.Д. Шапченко. Зокрема, він вказує, що суд повинен “виконувати положення тих статей Загальної частини КК, які передбачають конкретні види покарань і визначають зміст кожного з них, умови застосування, особливості призначення тощо (ст.ст. 53-64)” [7, с. 130]. На відміну від В.І. Тютюгіна, С.Д. Шапченко все ж прямо і конкретно не вказує на необхідність врахування тих положень Загальної частини КК, які визначають межі покарань відповідних видів.

Відзначимо, що не оминув своєю увагою проблему тлумачення п. 2) ч. 1 ст. 65 КК й ВСУ. Так, у постанові від 04.11.2011 року в справі № 1к-11 він висловив правову позицію, відповідно до якої “суд при призначенні покарання має враховувати не тільки межі караності діяння, встановлені у відповідній санкції статті Особливої частини КК, а й ті норми Загальної частини цього Кодексу, в яких регламентуються цілі, система покарань, підстави, порядок та

особливості застосування окремих його видів, а також регулюються інші питання, пов'язані з призначенням покарання, здатні вплинути на вибір (обрання) судом певних його виду і міри, в тому числі й тих положень, що передбачені ч. 2 ст. 59 КК (виділено мною — К.З.)”. Відмітимо, що й у даному разі положення Загальної частини КК щодо меж покарань відповідних видів прямо не згадуються.

На наш погляд, при обмежувальному тлумаченні п. 2) ч. 1 ст. 65 КК слід виходити із функціонального призначення даного положення кримінального закону, яке, в свою чергу, прямо пов'язано із функціональним призначенням п. 1) ч. 1 ст. 65 КК. Якщо останнє положення визначає умовний “діапазон” несприятливих наслідків, що можуть бути застосовані до засудженого, то п. 2) ч. 1 ст. 65 КК є орієнтиром, що визначає, чим саме має керуватись суд, звужуючи вказаний “діапазон” (або ж виходячи за його межі) до конкретної міри покарання.

Таким чином, під “положеннями Загальної частини” в п. 2) ч. 1 ст. 65 КК, на наш погляд, мають розумітись ті положення, що закріплюють правила, якими має керуватись суд на такому етапі застосування кримінально-правових норм як призначення покарання. При цьому, як справедливо зазначають В.І. Тютюгін та С.Д. Шапченко, подібні норми розміщені законодавцем як у межах розділу XI Загальної частини КК, так і поза ним (наприклад, ч. 3 ст. 43 КК).

Зрозуміло, що в окремих випадках додержання норм, які закріплюють правила призначення покарання, потребує звернення й до інших положень Загальної частини КК, які *per se* таких правил не містять. Наприклад, реалізація правила, передбаченого другим реченням ч. 2 ст. 65 КК, що вимагає призначення більш суворого виду покарання з числа передбачених за вчинений злочин лише у разі, якщо менш суворий вид покарання буде недостатній для виправлення особи та попередження вчинення нею нових злочинів, неможлива без звернення до ст. 51 КК, яка дає відповідь на питання про те, які покарання є більш суворими, а які менш суворими.

Однак у будь-якому випадку до числа “положень Загальної частини КК” в розумінні п. 2) ч. 1 ст. 65 КК не повинні відноситись норми, що визначають мінімальні та максимальні межі окремих видів покарання в Загальній частині КК, оскільки, як вказувалось вище, так норми мають враховуватись на рівні п. 1) ч. 1 ст. 65 КК (з урахуванням поширювального тлумачення останнього).

Висновки. Зважаючи на сказане вище, при призначенні покарання у виді штрафу суд повинен брати до уваги перше речення ч. 2 ст. 53 КК лише при встановленні караності діяння. Зважаючи на те, що дане положення закріплює

лише умовну максимальну межу покарання, *караність відповідного діяння в частині максимальної межі штрафу реально завжди буде визначатись на підставі санкції статті (частини статті) Особливої частини КК.*

У свою чергу, друге речення ч. 2 ст. 53 КК, яке дозволяє суду виходити за межі караності злочину в несприятливому для особи напрямку, має враховуватись вже після того, коли караність вчиненого діяння визначена (у тому числі, з урахуванням першого речення ч. 2 ст. 53 КК). Повторне врахування першого речення ч. 2 ст. 53 КК у такому разі буде неправильним, оскільки це суперечитиме функціональному призначенню: а) спеціалізованих норм Загальної частини КК, які визначають межі покарання певного виду; б) положень, передбачених п.п. 1), 2) ч. 2 ст. 65 КК.

Отже, з рештою можна стверджувати, що суд має повноваження призначати засудженому покарання у виді штрафу й понад 50 тисяч НМДГ, зокрема — у випадках, коли вчинення злочину, за який передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Зради справедливості слід відзначити, що привід для існування альтернативної точки зору (прихильниками якої є В.О. Єгорова, А.М. Яценко та Г.З. Яремко) дав сам законодавець.

По-перше, він досить непослідовно використовує засоби законодавчої техніки про конструюванні спеціалізованих норм, що визначають межі покарання певного виду. Так, в одних випадках він каже, що покарання “... визначається... в межах” (ч. 2 ст. 53 КК); в інших — що воно “... призначається... на строк” (ч. 1 ст. 55, ч. 1 ст. 62 КК); в третіх — що “... застосовується... на строк” (ч. 1 ст. 58 КК); а в більшості випадків — використовує формулювання “... встановлюється... на строк” (ч. 2 ст. 56, ч. 1 ст. 57, ч. 1 ст. 60, ч. 2 ст. 61, ч. 2 ст. 63 КК). Таке вільне поводження з термінологією (у поєднанні з умовністю п. 1) ч. 1 ст. 65 та обтічністю п. 2) ч. 1 ст. 65 КК) серйозно заважає усвідомленню реального функціонального призначення спеціалізованих положень даного типу. На нашу думку, в усіх вищеперерахованих випадках законодавцю слід було б використовувати уніфіковане формулювання — “... встановлюється... на строк (в розмірі)”.

По-друге, як ми вказували вище, *вживання в п. 1) ч. 1 ст. 65 КК формулювання “санкція статті (частини статті) Особливої частини цього Кодексу” є серйозною умовністю, неврахування якої може призводити до неоднакового та суперечливого тлумачення та застосування закону.* Для уникнення подібних проблем видається доцільною заміна зазначеного

формулювання прямою вказівкою на караність діяння як орієнтир, від якого суд має відштовхуватись при призначенні покарання засудженому.

Список використаної літератури:

1. Єгорова В.О. “Гуманізація” кримінальної відповідальності в світлі останні змін до КК України / В.О. Єгорова // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, м. Луганськ, 19–20 квітня 2012 року / упорядн.: Є. О. Письменський, Ю. Г. Старовойтова; МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 179–182.

2. Яценко А.М. Призначення покарання у вигляді штрафу за межами санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України [Електронний ресурс] / А.М. Яценко // Порівняльно-аналітичне право. - 2014. - № 1. - С. 251-254. - Режим доступу: http://www.pap.in.ua/1_2014/Yashchenko.pdf. - Назва з екрана.

3. Яремко Г.З. Гранична межа покарання у виді штрафу [Електронний ресурс] / Г.З. Яремко // Часопис Академії адвокатури України. - 2014. - № 1 (22). - С. 108-112. - Режим доступу: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/684>. - Назва з екрана.

4. Алексеев С. С. Структура советского права / С. С. Алексеев. – М. : Юридическая литература, 1975. – 264 с.

5. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник / В. О. Навроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

6. Шапченко С. Д. Принцип верховенства права і Кримінальний кодекс України 2001 р.: деякі теоретичні, законодавчі та правозастосовчі проблеми / С. Д. Шапченко // Законодавство України: науково-практичні коментарі. – 2002. – № 5. – С. 85-92.

7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [Ю. В. Александров, П. П. Андрушко, В. І. Антипов та ін.]; відп. ред. С. С. Яценко. – 4-те вид., переробл. та доповн. – К. : А.С.К., 2005. – 848 с.

8. Задоя К.П. Призначення покарання у вигляді штрафу за одиничний злочин у контексту положень про чинність кримінального закону в часі / К.П. Задоя // Порівняльно-аналітичне право. - 2013. - № 4. - С. 267-271 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.pap.in.ua/4_2013/81.pdf. - Назва з екрана.

9. Задоя К.П. Юридична природа караності діяння за кримінальним правом України / К.П. Задоя // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - 2013. - Вип. 23, Ч. I, Том 3. - С. 25-30.

10. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2т. / за заг.ред.В.Я. Тація, В.П.Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. Т.1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І.Тютюгін та ін. – 2013. – 376 с.

У статті розглядаються актуальні питання призначення покарання у вигляді штрафу. Автор аналізує положення кримінального закону, які передбачають застосування даного виду покарання. Розглядаються особливості взаємодії цих положень між собою.

Ключові слова: штраф, покарання, призначення покарання, санкція, караність діяння.

В статье рассматриваются актуальные вопросы назначения наказания в виде штрафа. Автор анализирует положения уголовного закона, которые предусматривают применение данного вида наказания. Рассматриваются особенности взаимодействия этих положений между собой.

Ключевые слова: штраф, наказание, назначение наказания, санкция, наказуемость деяния.

The article deals with current issues of sentencing in a fine. The author analyzes the provisions of criminal law which provide such type of punishment. Also author analyzes the features of the interaction of these provisions together.

Key words: fine, punishment, sentencing, sanction, punishability of the act